

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

за магістерською програмою професійного спрямування

«Фінансовий та страховий менеджмент»

на тему: **«Управління грошовими потоками суб'єкта
господарювання» (на прикладі ТОВ «Телекарт-Прилад»)»**

Виконавець:

студент VI курсу фінансово-економічного
факультету

Паюл Вікторія Володимирівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., ст. викладач

(науковий ступінь, вчене звання)

Іоргачова Марія Іванівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Підприємницький сектор України працює в період ринкових перетворень в Україні, що характеризується мінливістю та невизначеністю чинників зовнішнього середовища. У зв'язку з цим, посилюється роль та значення ефективного функціонування промислових підприємств – основної складової реального сектора економіки. Поступовий перехід до нових форм господарювання зумовив гостру потребу розроблення адаптованих до сучасної практики механізмів управління їх фінансово-господарською діяльністю, серед яких особливої уваги заслуговує організація управління грошовими потоками.

Діяльність господарюючих суб'єктів – це складний динамічний процес, що характеризується безперервним рухом грошових коштів, в результаті якого формуються вхідні та вихідні грошові потоки. Управління ними має важливе значення для реалізації ключових цілей підприємств будь-якої форми власності та є запорукою їх сталого фінансового стану. Адже шляхом збалансування обсягів надходження і використання грошових коштів та синхронізації їх у часі досягається забезпечення фінансової рівноваги та прискорення реалізації внутрішньогосподарських завдань господарських суб'єктів. І, навпаки, відсутність належної уваги до управління грошовими потоками може значно ускладнити роботу підприємств, спричинивши загрозу банкрутства.

У розробку аналітичного забезпечення управління грошовими потоками підприємств важливий внесок зробили такі вітчизняні та зарубіжні економісти, як І. Бланк, В. Бочаров, Є. Брігхем, Дж. К. Ван Хорн, В. Галасюк, А. Горбунов, А. Кінг, Г. Ковальчук, Б. Колас, Ч. Лі, Л. Лігоненко, Л. Павлова, А. Поддєрьогін, Т. Рубінштейн, Є. Сорокіна, І. Тивончук, М. Тутарінова, Дж. Фіннерті, Н. Хахонова, Ю. Ямпольський. Водночас, єдиної теоретичної бази, яка б охоплювала увесь комплекс питань управління грошовими потоками господарських суб'єктів, у працях науковців ще не сформовано. Не вироблено єдиного підходу до тлумачення категорії «грошові потоки», критеріїв, відповідно до яких здійснюється їх класифікація, відсутні чіткі формулювання цілей та завдань управління грошовими потоками підприємств. Окрім того, методики їх аналізу та планування, розроблені зарубіжними економістами, орієнтовані на стабільну ринкову економіку, а тому для трансформаційних умов мають невисоку практичну цінність.

Відсутність дієвого організаційно-економічного механізму управління грошовими потоками підприємств є також однією із проблем. Необхідно поглибити наукові дослідження структури та функцій цього механізму, вирішити завдання, що стосуються розроблення методологічних рекомендацій із визначення ефективності управління грошовими потоками і розрахунку оптимальної величини залишку грошових коштів, підвищення рівня розрахунково-платіжної дисципліни підприємницьких структур. Це неможливо без глибоких досліджень особливостей, що визначають грошові потоки кожного суб'єкта господарювання в неусталених економічних системах.

Зазначені вище проблеми зумовили вибір теми кваліфікаційної роботи, дозволили визначити мету та основні завдання наукового дослідження.

Метою кваліфікаційної роботи є розроблення теоретичних засад та практичних рекомендацій з удосконалення системи управління грошовими потоками підприємства. Для досягнення цієї мети у роботі поставлено такі завдання:

- визначити економічну сутність грошових потоків;
- охарактеризувати грошові потоки за класифікаційними ознаками;
- обґрунтувати механізм управління грошовими потоками;
- дослідити методи аналізу ефективності управління грошовими потоками;
- проаналізувати основні показники діяльності та грошові потоки підприємства ТОВ «Телекарт-Прилад»;
- оцінити ефективність системи управління вхідними та вихідними грошовими потоками ТОВ «Телекарт-Прилад»;
- розробити заходи щодо удосконалення системи управління грошовими потоками ТОВ «Телекарт-Прилад».

Об'єктом дослідження є процес управління грошовими потоками на підприємстві.

Предметом дослідження є економічні відносини щодо управління грошовими потоками ТОВ «Телекарт-Прилад».

Методи дослідження. У роботі використано сукупність наукових методів дослідження: аналізу і синтезу, абстрагування, узагальнення (для розкриття економічної суті явищ та обґрунтування категоріального апарату), статистичний, моделювання, порівняння, індукції, дедукції (при розробленні інструментів стратегічного аналізу ефективності управління грошовими потоками підприємств і методики розрахунку страхового резерву грошових коштів) тощо.

Інформаційна база дослідження. Теоретико-методологічною та інформаційною основою дослідження є основні теоретичні положення управління грошовими потоками підприємств, праці вітчизняних і зарубіжних дослідників, законодавчі та нормативні акти України з питань оподаткування, регламентування форм розрахунків за господарськими операціями, офіційні статистичні дані, матеріали бухгалтерського обліку і звітності об'єкта дослідження.

Також інформаційною базою дослідження є нормативно-законодавчі акти України, інтернет-ресурси, монографічні дослідження, узагальнення, фінансова та статистична звітність, дані, отримані з офіційного сайту Smida.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (28 найменування) та 6-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 124 сторінок. Основний зміст викладено на 109 сторінках. Робота містить 23 таблиці, 21 рисунок.

Публікації. Результати роботи доповідалися та увійшли до збірника тез на Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасний стан та перспективи розвитку економіки, обліку, фінансів та управління в Україні та світі» (Полтава, 14 листопада 2017 р.), Основні положення, найважливіші висновки і результати дипломної роботи викладено у науковій праці.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретичні основи управління грошовими потоками підприємства»* розглянуто сутність поняття грошових потоків підприємства, її види, визначено перелік факторів, які впливають на їх об'єм, обґрунтовано механізм забезпечення достатніми грошовими потоками підприємства, а також охарактеризовано систему показників фінансового стану та методику їх розрахунку.

Отже, в процесі дослідження ми виявили суттєві розбіжності у підходах науковців до тлумачення сутності грошових потоків. Визначили, що грошові потоки – це економічний процес, який опосередковується сукупністю розподілених у часі надходжень та виплат грошових коштів і їх еквівалентів, генерованих підприємством при реалізації господарської діяльності.

Грошові потоки на підприємстві є агрегованими, адже включають у свій склад численні види цих потоків. У зв'язку з цим, виникає необхідність розроблення їх комплексної класифікації. Узагальнивши та систематизувавши підходи авторів до групування грошових потоків, нами запропоновано схему їх структуризації.

Організація управління грошовими потоками – один із найважливіших сегментів роботи економічних служб, від ефективності якого залежать остаточні результати господарської діяльності підприємства.

Управління грошовими потоками підприємств – це складний неперервний циклічний процес.

Основою аналізу грошових потоків є їх кількісна оцінка як базис інформаційного забезпечення процесу управління. Кількісна оцінка здійснюється на підставі структурування сукупності грошових потоків і передбачає реалізацію таких цілей: аналіз особливостей формування грошових потоків; обґрунтування управлінських рішень; моніторинг та аналіз їх виконання; коригування рішень; оцінка ефективності управління.

Також наведено методологію проведення аналізу та оцінки фінансового стану підприємства, на основі якої в другому розділі роботи проаналізовано систему показників фінансової стійкості ТОВ «Телекарт-Прилад».

У другому розділі *«Аналіз фінансового стану та руху грошових коштів ТОВ «Телекарт-Прилад»* проаналізовано фінансовий стан підприємства за абсолютними та відносними показниками фінансової стійкості, ліквідності, платоспроможності, рентабельності.

За результатами аналізу показників фінансової стійкості фінансовий стан підприємства був визначений як нестійкий протягом всього аналізованого періоду та такий, що характеризується поступовою втратою компанією фінансової незалежності.

Після проведеного аналізу платоспроможності та ліквідності підприємства були отримані наступні результати: в цілому показники платоспроможності відображають позитивну динаміку, що було досягнуто за рахунок залучення позикових коштів, проте більшість показників ліквідності мають негативну тенденцію.

За результатами аналізу показників рентабельності було виявлено як негативний аспект збільшення витрат підприємства, що позначилось на зниженні рентабельності продукції, так і позитивний ефект залучення позикових коштів, що відобразилось у зростанні рентабельності активів та власного капіталу.

У третьому розділі *«Вдосконалення управління грошовими потоками підприємства»* запропоновано здійснити оптимізацію руху грошових потоків, удосконалити матеріально-технічне постачання, запровадити систему ефективного використання часу робочих, провести рефінансування дебіторської заборгованості та здійснити реінвестування прибутку для поповнення власних оборотних коштів.

ВИСНОВКИ

Основна мета управління грошовими потоками підприємства - забезпечення фінансової рівноваги і фінансового профіциту в процесі розвитку підприємства шляхом балансування надходження і витрачання грошових коштів і їх синхронізації в часі.

Актуальність обраної теми полягає в тому, що управління грошовими потоками підприємства займає одне з головних місць в поточному управлінні підприємством; грошові потоки є найважливішим самостійним об'єктом фінансового менеджменту і обслуговують господарську діяльність підприємства майже у всіх її аспектах.

Грошовий потік - це надходження і витрачання грошових коштів. Ефективне управління грошовими потоками дозволяє підприємству отримувати додатковий прибуток. Аналіз руху грошових потоків підприємства на певну дату дозволяє встановити, наскільки раціонально підприємство управляло власними і позиковими коштами у минулих періодах.

Основним документом для аналізу руху грошових потоків є „Звіт про рух грошових коштів”, який складається прямим і непрямим методом.

Фінансовий аналіз та аналіз грошових потоків проводився на підприємстві «Телекарт-Прилад» за 2014-2016 роки. Основними видами діяльності підприємства є виробництво обладнання для телефонного зв'язку, телекомунікаційні комплекси для силових структур; різні пластикові картки системи контролю доступу (монтаж, встановлення, обслуговування) і т. ін.

В ході проведення аналізу фінансового стану підприємства «Телекарт-Прилад» виявилось, воно рентабельне, платоспроможне і ліквідне. Але намітилася тенденція зменшення практично всіх показників основної діяльності підприємства.

Аналіз коефіцієнтів рентабельності показав достатню рентабельність підприємства, але зменшення цих показників показало, що на підприємстві не зовсім ефективно використовувалися активи підприємства та власний капітал. Ефективне використання оборотних засобів та власного капіталу надасть можливість підприємству отримати більше прибутку та збільшити свою рентабельність. Для постійної підтримки платоспроможності підприємства варто ефективно управляти залишками грошових активів; забезпечити рівномірність надходження грошових коштів на підприємство.

ТОВ «Телекарт-Прилад» не здійснює інвестиційної і фінансової діяльності,

тому аналіз грошових коштів проводився тільки по основній діяльності. Для розкриття реального руху грошових коштів на підприємстві «Телекарт-Прилад», був оцінений загальний стан грошових коштів і проаналізовані основні шляхи їх надходження і витрачання.

Основна діяльність аналізованого підприємства пов'язана з отриманням прибутку від виготовлення приладів та устаткування. Основним джерелом притоку грошових коштів є виручка від реалізації продукції (робіт, послуг), а відтоку - витрати підприємства, з яких найбільшими є матеріальні витрати та витрати на оплату праці.

В ході аналізу було з'ясовано, що на підприємстві немає стійкого стану, тобто часом переважає то дефіцит грошових коштів, то тимчасово вільні грошові кошти. Зміна залишків грошових коштів носить непрямолінійний характер. Проте характерна загальна тенденція до зменшення значень залишків грошових коштів.

За аналізований період в цілому за кожний рік на підприємстві переважав притік грошових коштів над відтоком. Грошові кошти спрямовувались в основному на оплату товарів. Однак надходження грошових коштів підприємства за аналізований період були нижчими за реальні потреби підприємства в цілеспрямованому їх використанні. Недостатність тимчасово вільних грошових коштів загрожує неплатоспроможності підприємства. Належить також ефективно управляти грошовими коштами і не мати їх надлишку.

В цілому по підприємству положення з грошовими потоками задовільне. Грошові потоки підприємства характеризуються істотною нерівномірністю надходження і витрачання грошових коштів.

Негативним моментом є недостатність фінансових вкладень підприємства. Організація практично не займається фінансовою діяльністю, яка могла б приносити додатковий прибуток.

Ефективність управління грошовими потоками певною мірою залежить від організації оперативного фінансового планування, котре включає розробку платіжного календаря, який є засобом «ранньої діагностики» фінансового стану підприємства. На підприємстві «Телекарт-Прилад» не займаються прогнозуванням грошових потоків, тому план було складено за фактичними даними.

Контроль за рухом грошових коштів має визначальне значення, бо від цього залежить життєздатність підприємства, тому необхідно займатися плануванням грошового потоку, складати і розробляти плани грошових коштів. Все це дозволить стежити за розміром грошового потоку, виявити дефіцит або надлишок засобів ще до їх виникнення і дасть можливість виправити дії, які здійснюються.

З-поміж багатьох заходів, які сприяють підвищенню платоспроможності й підтримувannya ефективної господарської діяльності можна запропонувати такі:

- зміна стилю управління;
- інвентаризація активів підприємства;
- оптимізація дебіторської заборгованості, зниження витрат підприємства;
- реструктуризація боргів перетворенням короткострокової заборгованості в довгострокові позики або іпотеки;
- проведення капітального ремонту, модернізації основних фондів, заміни застарілого устаткування;

- банківський кредит.

Основну увагу при цьому необхідно приділити питанням ресурсозберігання: впровадження прогресивних норм, нормативів і ресурсозберігаючих технологій, використання вторинної сировини, організації дієвого обліку і контролю за використанням ресурсів, вивчення і впровадження передового досвіду в здійсненні режиму економії, матеріального і морального стимулювання працівників за економію ресурсів і скорочення непродуктивних витрат і втрат.

АНОТАЦІЯ

Паюл В.В., «Управління грошовими потоками суб'єкта господарювання (на прикладі ТОВ «Телекарт-Прилад»)»,

кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності
«Фінанси, банківська справа та страхування» за магістерською програмою
«Фінансовий та страховий менеджмент»,

Одеський національний економічний університет м. Одеса, 2017 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – процес управління грошовими потоками підприємства як невід'ємний фактор його розвитку.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти формування фінансових потоків підприємства, механізм їх та використання та методи оцінювання стану фінансового стану суб'єкта господарювання.

Проаналізовано фінансовий стан підприємства за допомогою абсолютних та відносних показників фінансової стійкості, платоспроможності, ліквідності, рентабельності, точки беззбитковості та запасу фінансової стійкості.

Запропоновано здійснити оптимізацію руху грошових потоків, удосконалити матеріально-технічне постачання, запровадити систему ефективного використання часу робочих, провести рефінансування дебіторської заборгованості та здійснити реінвестування прибутку для поповнення власних оборотних коштів.

Ключові слова: грошові кошти, грошовий потік, рух грошових коштів, операційна діяльність, інвестиційна діяльність, фінансова діяльність.

ANNOTATION

Paiul Viktoriia, "Management of cash flows of the subject of business (on the example of "Telecard-Pribor" Ltd.)",

thesis for Master degree in specialty "Finance, banking and insurance"
under the program

""Financial Insurance Management""

Odessa National Economic University

Odessa, 2017

Thesis consists of three chapters. Object of study is the process of managing financial sustainability of the enterprise as an integral factor for its development.

The theoretical aspects of formation of financial flows of the enterprise, their mechanism and their use and methods of estimating the state of financial condition of the subject of management are considered in the paper.

The financial condition of the enterprise is analyzed with the help of absolute and relative indicators of financial stability, solvency, liquidity, profitability, break-even point and financial stability reserve.

It is proposed to optimize cash flow, improve material and technical supply, introduce a system of effective use of working time, refinance receivables and reinvest profits to replenish their working capital.

Key words: cash, cash flow, cash flow, operating activity, investment activity, financial activity.